

YÖRE HALKININ ERZURUM KIŞ SPORLARI TURİZMİ İLE İLGİLİ SOSYO-KÜLTÜREL VE EKONOMİK BEKLENTİLERİ

¹Kenan ŞEBİN, A.Gökhan YAZICI², Erdoğan TOZOĞLU³, Özgür BOSTANCI⁴,
M.Fatih KARAHÜSEYİNOĞLU⁵

^{1,2,3}Erzurum Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi Bölümü

⁴19 Mayıs Üniversitesi, BESYO

⁵Fırat Üniversitesi, BESYO

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, “Yöre Halkının Erzurum Kış Sporları Turizmi İle İlgili Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Beklentileri” başlığı altında Erzurum’da yaşayan insanların kış turizminden sosyo-kültürel ve ekonomik beklentilerinin seviyesini ortaya koymaktır. Araştırma anket yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evrenini Erzurum Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yaşayan bireyler oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemini ise Erzurum da yaşayan 15 yaş üzeri erkek ve kadınlar olmak üzere toplamda 1372 kişi oluşturmaktadır. Yöre halkının kış sporları turizmi ile ilgili beklentilerini belirlemek amacıyla geliştirilen beklenti ölçeği, alpha istatistik yöntemi ile geçerlilik testine tabi tutulmuştur. Beklenti ölçeğinin geçerlilik oranının ,95 olduğu belirlenmiştir. Toplanan bilgi ve verilerin analizinde istatistikî paket programları kullanılmıştır. Araştırma grubunda, kış sporları turizmi ile ilgili değişkenlerde farklılıkların olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların %50’sine yakının gelir düzeyleri 750 TL olduğu, yaklaşık % 58’i ortaöğretim mezunu ve %75’ne yakını ise Erzurum doğumlu oldukları anlaşılmaktadır. Yine katılımcıların %75.78’i sosyo-ekonomik beklenti içinde olduklarının yanında, %80.8 ile “Kış sporları turizmi geliştikçe, yöre halkının kayağa ilgisi artacaktır” görüşü ön plana çıkmıştır.

Sonuç olarak yöre halkının Erzurum kış sporları turizmi ile ilgili yüksek oranda sosyo-kültürel ve ekonomik beklentiler içerisinde oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beklenti, Ekonomi, Sosyo-Kültürel,

SOCIAL-CULTURAL AND ECONOMICAL EXPECTATIONS OF ERZURUM’S INHABITANTS ABOUT WINTER SPORT TOURISM

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the level of the socio-cultural and economical expectations of Erzurum’s inhabitants about winter sport tourism.

The investigation has been made by survey method. People who live in the boundary of Erzurum Municipality has joined the survey. It has consisted of males and females above the age of 15, totally 1372 people who live in Erzurum. Expectation scale which has been developed to determine the expectations of the Erzurum’s inhabitants from winter sport tourism has been depended on the validity rate of expectation survey, it is determined as 95 percent. Statistical packet programs have been used in the analysis of the information and data gathering. It has been determined that there are differences in the variables of investigation group about winter sport tourism. It was determined that approximately 50 percent of participants income level were 750 TL, 58 percent of participants graduated from secondary school and about 75 percent of those were born in Erzurum. Beside the fact that, 75 percent of these people have social-economic expectations, the view claiming that the interest of local people in skiing would increase by the winter sports tourisms improved.

Consequently, it is clear that the inhabitants have great socio-cultural and economical expectations about Erzurum winter sport tourism.

Keywords: Expectation, Economy, Socio- cultural

GİRİŞ

Bu çalışmada, Erzurum kış sporları turizmi ile ilgili yöre halkının sosyo-kültürel ve ekonomik beklentileri başlığı altında, Erzurum'da ikamet eden insanların kış sporları turizminden ne tür beklentiler içerisinde oldukları araştırılmıştır.

Beklenti, "hangi eylemin hangi sonuca yol açacağına ilişkin inanç⁸." olarak da tanımlanabilir. Beklenti, bireyin morali ile yakından ilişkili bir kavram olarak görülmektedir. Beklentilerin yakından ilişkili olduğu bir diğer kavram "güdülenmedir. Owens¹²; güdülenmeyi "bireyleri harekete geçiren veya etkin hale getiren içsel bir durum" olarak tanımlamakta ve güdülenmenin istekler, dilekler, dürtüler vs. olarak tanımlanan içsel koşullardan oluştuğunu ifade etmektedir.

Turizmin gelişiminde yerel halkın ikincil sakinlere karşı tutumları son derece önemlidir¹⁵. Turizm yalnızca ekonomik bir olay olmayıp sosyal ve kültürel yönleri de olan toplumu ve sosyal yapıyı etkileyen bir harekettir.

İnsanları birbirine daha da yaklaştıran turizm hareketleri gerek yerel halkın, gerekse turistlerin hayatına renk katar. Hayat tarzlarında, geleneklerde çeşitlilik yaratır. Genel anlamıyla turizm sosyo-kültürel yönlerini etkileyerek sanat, müzik, dans, edebiyat, dil, tarih ve yaşam tarzlarında farklı ve özgün tatlar sağlayabilir¹³.

Turizmin gelişmişlik seviyesini, yerel halkın turizmin etkisini algılamasını etkileyen unsurlardan biridir. Turizmin gelişmişlik seviyesi ve yerel halkın ekonomik, sosyal, çevresel ve nesnel ölçümleri veya algılanan etkiler arasında ters yönde bir ilişki olacaktır⁵.

Turizm genellikle ekonomik faydadan dolayı yerel halkın çoğu tarafından büyük bir kabul görmektedir. Halkın turizmden kaynaklanan etkilere ilişkin algılamaları o bölgedeki turizmin gelişimi açısından önemlidir.

Erzurum, ekonomik kalkınma ve refah seviyesi açısından her geçen gün Türkiye ortalamasının gerisine düşmektedir. Hükümetlerin uygulamaya geçirdiği tüm teşviklere rağmen ilerleme sağlanamadığı görülmüştür. Yöre halkının birinci derecede geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılık, köyden kente yoğun göçün meydana gelmesi nedeniyle her geçen gün önemini kaybetmeye başlamıştır.

Erzurum'un tarım ve hayvancılık alanlarında tüm çabalara rağmen gelişmemesinin en önemli etkenlerinden biri olarak iklim koşullarının ağır olması gösterilebilir. Kış turizmi, dünyada önemli oranda büyüme trendi gösteren bir sektördür.

Turizm politikalarının sürdürülebilir olması halinde, kış sporları turizmi ile birlikte yaz sezonunda diğer turizm faaliyetlerini de içine alabileceğimiz inanç, yayla, rafting, dağ, kaplıca, sağlık, yamaç paraşütü, kongre ve

kültür turizmi gibi diğer alternatif turizm alanları zincirleme olarak bir bütün oluşturulabilir.

Palandöken dağları kış turizmine uygun topoğrafik ve iklimik yapısı nedeniyle bölgede önemli bir kış turizmi merkezi özelliklerini taşımaktadır. Kayak pistlerinin çokluğu ve her seviyedeki kayakçının kayabileceği alanlara sahip olması nedeniyle ve şehir merkezine olan yakınlığının yanında kar kalınlığının 2m. olması, toz kar kalitesine sahip olması, en önemlisi kayak sezonunun uzun olması münasebetiyle Palandöken Türkiye'deki mevcut kayak merkezleri içerisinde en avantajlısı konumundadır. Bu avantajın doğru ve yeterli yatırımlar yapılarak kullanılması bölgedeki istihdam sorununa büyük katkı sağlayabilir⁵.

Palandöken Kayak Merkezi Erzurum şehir merkezine 4 km.lik mesafesiyle dünyada şehir merkezine yakın kayak merkezlerinden biridir. Kayak merkezi Erzurum havaalanından normal şartlarda 25–30 dakikalık mesafededir. Palandöken kayak merkezinde kış sporları mevsimi “150 gün/yıl” olup aralık, ocak, şubat, mart, nisan aylarını kapsarken bazen yüksek kesimlerde mayıs ayını bulmaktadır. Normal kış ko: Kenan ŞEBİN ve Ark. ıda kar kalınlığı 2 metreyi aşmaktadır¹.

Sağlık Turizmi, kişilerin tedavi olmak amacıyla yaptıkları seyahatlerin neden olduğu turizm çeşididir. Doğanın sağlık verici özelliklerinden yararlanmak isteyen insanların sıcak su, maden suyu,

hamam, kaplıca ve bunları tamamlayan kür merkezlerini ve bazı tıbbi hizmetlerin sunulduğu sağlık merkezlerini ziyaret etmeleridir¹⁰.

Genel bir değerlendirme yapıldığında, uluslararası turizmin dünya dış ticaretinin en geniş hacmini oluşturduğu görülmektedir. Birçok ülke için en önemli ihracat kaynağı ve en fazla döviz sağlayan sektör olmasının yanında kalkınmanın itekleyici gücü durumundadır¹¹.

Turizmde konaklama işletmeleri, kendilerini tercih eden müşterilerin, geceleme, yiyecek, içecek, eğlence ve buna benzer ihtiyaçlarını karşılamak üzere faaliyet gösterirler. Kış sporları merkezlerinde dağ havası almak, dinlenmek ve özellikle kış sporları yapmak amacıyla seyahat eden müşterilere en iyi hizmetin verilmesi için çaba sarf etmek gerekir¹⁰.

Turizmin ekonomik boyutu 20. yüzyılın ortalarında anlaşılmasına karşın 1950'lere kadar kalkınma, büyüme ve zenginlik amacıyla yapılan dünya genelindeki araştırmalarda turizm sektörünün önemi kavranamamıştır³. II. Dünya savaşından hemen sonra turizm hareketleri özellikle batı toplumlarında gelişmeye başlamıştır. Ekonomik öneminin anlaşılmasıyla birlikte 21.Yüzyıl küresel ekonomisinde telekomünikasyon ve bilgi teknolojileri ile birlikte en hızlı gelişen sektör olmuştur. Bugün hemen tüm dünyada turizm ekonomik büyümenin ve gelişmenin en

önemli kaynaklarını oluşturmaktadır⁴. Turizm, dünyadaki gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomisinde lokomotif görevi yapmaktadır. Turizm endüstrisi dünya çapında GSMH'nın %11'ini, 200 milyon kişiye iş imkânı ve toplam istihdamın %8'ini sağlamaktadır¹⁴. Türkiye için turizmin, istihdam oluşturduğu bilinen bir gerçektir. Ama etkisi tam olarak rakamlara dökülememektedir. Dolayısıyla da turistik hizmet veren yerlerde, istihdam edilen kişilerin çoğu turizmle ilgisi olmayan fakat aynı veya benzer işlerde çalışan kişilerden ayırt edilemediğinden güvenilir bir istatistiği ortaya koymak zordur¹.

Turizm kısa zaman içerisinde gelir ve istihdam yaratan bir sektördür¹⁶. İstihdam, ekonomideki bütün üretim faktörlerinin kullanılmasıyla ilgili olduğundan ve bir ekonomide sahip olunan üretim faktörlerinin tamamı kullanıldığında, o ekonomi maksimum üretim düzeyine ulaşması kaçınılmaz olur. Bu da tam istihdam milli gelir düzeyini oluşturur.

Buna karşılık üretim faktörlerinden bir ya da bir kaçının tamamı kullanılmadığı zaman ise eksik istihdam milli gelir düzeyi söz konusu olur⁵. Turizmin yörede gelişmesi için yeterli hava, kara ve demir yolları ile birlikte şehir alt yapısı denilen ulaşım, enerji, hava temizliği, kanalizasyon, su yeterliliği, ısıtma gibi konularda devletin yeterli yatırımlar yapması gerekmektedir. Bu tür yatırımların ekonomik anlamda

yöreye geri dönüşümü çok kolay olacaktır. Bu konularla birlikte yöre halkının çeşitli kurs, seminer, televizyon programları sayesinde yetkililerce bilgilendirilmesi turizmin gelişmesinde önemli rol oynayabilir.

Erzurum'da turizmin gelişmesiyle birlikte sürdürülebilir ekonomik fayda sağlanabilir. Mevcut tesislere ek olarak açılacak olan turizm tesislerinde çok sayıda kişiye istihdam olanağı sağlanabilir. Kayak eğitmenleri, rehberler, restoranlar, tur acenteleri ile şehir merkezindeki işletmeler turizm potansiyeline göre kapasitelerini arttırıp gerekli standartların yakalanmasına ön ayak olacaklardır. Bu gelişmeler de şehirdeki yaşam kalitesinin yükselmesine neden olabilir⁷.

Kış sporları turizmi ile ekonomik kalkınma başta olmak üzere eğitim, kültür, spor, tarım, hayvancılık, şehirleşme, sanayi, ulaşım, istihdam, alternatif turizm seçenekleri, yöresel el sanatları ve yöresel yiyecekler gibi birçok alanda faaliyetler ön plana çıkarılabilir.

Kış sporları diğer turizm aktiviteleri içinde en yüksek maliyet gerektiren bir özellik taşıdığından ekonomik gelir seviyesinin yükselmesi kış sporları aktivitelerine katılımı arttırmaktadır.

Yöre halkının gelir düzeyinin yükselmesinde kış sporları turizmi etkili olabilir.

YÖNTEM

Araştırma Erzurum ili ve yöresinde yaşayan tüm meslek grubundaki insanları kapsayarak yapılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Erzurum ve yöresinde yaşayan insanların kış sporları turizmi ile ilgili sosyo-kültürel ve ekonomik beklentilerini belirlemek amacıyla yapılan araştırma, konuyla ilgili yayınların taranması, alan araştırması esnasında araştırmacı tarafından konunun amacına yönelik hazırlanan anketin uygulanmasına dayanmaktadır.

Çalışmada, kullanılan anket, araştırılan kişinin gizliliğini korumada güçlü olması, düşünülerek yanıtlar verilmesi ve analizlerinin kolay olması nedeniyle en kullanışlı metotlardan biri olan Likert ölçüm tekniği olmasından¹⁰ dolayı tercih edilmiş ve beşli Likert kullanılarak uygulanmıştır.

Araştırmada uygulanan anketin hazırlanması 3 aşamada gerçekleşmiştir.

1. Aşama: konuya ilişkin literatür taraması yapılarak elde edilen bilgiler doğrultusunda yöre halkını temsilen yörede yaşayan emekli, işçi, öğrenci, memur, işsiz, ev hanımı, esnaf, sanayici, tüccarlık yapan 100 kişilik bir gruba konuyla ilgili açık uçlu sorular yöneltilerek ankete temel oluşturacak ipuçları doğrultu Kenan ŞEBİN ve Ark. ni yazılmıştır.

2. Aşama: Taslak anketi hazırlama aşamasında, beklenti ifadelerine ölçek biçimi verilmiştir. Bunun için alt alta yazılan beklenti ifadelerinin karşısına

“Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Tamamen Katılmıyorum” şeklinde derecelendirilmiş bir ölçek konularak bu konuda uzman kişilerin görüş ve düşüncelerine başvurularak ön test için hazır hale getirilmiştir.

3. Aşama: Araştırmanın uygulamalı bölümünde, amaca uygun olduğu varsayılan anket soruları araştırmanın evreni içerisinde küçük örneklem grubundan seçilen 100 kişiye uygulanarak güvenilirlik testi yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Erzurum ve yöresinde yaşayan 15 yaşın üstündeki kişiler oluşturmaktadır. Bu bağlamda örneklemi direkt ve endirekt olarak kış sporları turizminden birçok yönden etkilenen, yöre halkını büyük oranda temsil ettiğine inanılan Esnaf-Tüccar-Sanayici, Memur, İşçi, Emekli, Ev Hanımı, Serbest Meslek Sahibi ve Öğrenci grubu oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan anket, 15 yaş ile üstü erkek ve kadın olmak üzere 1550 kişiye uygulanmıştır. 456’sı bayan, 916’sı erkek olmak üzere toplamda 1372 kişinin doldurmuş olduğu anket değerlendirilmeye alınmıştır.

Bu araştırma; Kış sporları turizminin son yıllarda büyük bir gelişme içinde olan Erzurum Palandöken Kış Sporları ve Turizm Merkezinden dolayı kış sporları turizminin yöre insanına sağladığı olumlu katkılar ön kabulünden yola çıkılarak planlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bütün uygulamaların aynı zaman diliminde gerçekleştirilmesine özen gösterilmiştir. Araştırma kapsamında geliştirilen veri toplama aracı, araştırmacı ve Erzurum Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı okullarda görev yapan 10 kişiden oluşan gönüllü Beden Eğitimi Öğretmenler grubuyla örneklem grubuna konuyla ilgili gerekli bilgiler aktarıldıktan sonra yüz yüze görüşülerek 2008 yılında uygulanmıştır. Veriler toplandıktan sonra bilgisayar ortamına aktarılmış ve bu veriler araştırmanın amaçlarına yönelik belirlenen istatistikî programlarla analiz ve değerlendirmeleri yapılarak araştırmanın bulgular kısmı oluşturulmuştur.

Elde edilen verilerin kolay yorumlanabilmesi için bulgular bölümünde tablolar oluşturulmuş, tartışma bölümünde bu bulgular yorumlanmıştır. İstatistik programları sayesinde elde edilen verilerin bazı değişkenlerle ilişki düzeyleri dikkate alınarak sonuçlar tablolara dönüştürülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmanın amacına uygun öneriler geliştirilerek araştırmaya son hali verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde Erzurum yöre halkının kış sporları turizmi ile ilgili beklentilerine ait bulgulara yer verilmiştir. Araştırmada, 1372 kişinin doldurduğu anketler değerlendirilmeye alınarak Erzurum kış

sporları ile ilgili sosyo-kültürel ve ekonomik beklentiler sorgulanmıştır.

Kış sporları turizmi ile ilgili anket çalışmasına katılan yöre halkına ait demografik faktörlerin frekans ve yüzdeleri tablo 1'de verilmiştir. Buna göre;

Örneklem olarak alınan bireylerden %50.8'nin ortalama aylık gelirleri 750 YTL. iken %24.7'sinin 751 ile 1250 YTL, %20.1'nin 1251 ile 2000 YTL ve %4.4'nün ise, 2001 YTL ve üzerinde bir gelire sahip oldukları, %9.2'si Ev hanımı iken %21.1'i Esnaf-Sanayici-Tüccar, %9.8'i Serbest meslek, %15.7'si Öğrenci, %26.1'i Memur ve 18.1'inin ise İşçi oldukları tespit edilmiştir.

Yine örnek bireylerin, %15.6'sı İlkokul mezunu iken %58.3'ü Lise ve Dengi Okul, 20.6'sı Üniversite ve %5.5'inin ise Yüksek Lisans ve Doktoradan mezun olduklarını belirtirken %75.4'ünün Erzurum doğumlu, %24.6'sı ise Erzurum doğumlu olmayanlardan oluştuğu %56.3'ünün Evli ve %43.7'sinin ise Bekâr olduğu, Örnek bireylerin %33.2'si Kadınlardan ve diğer kalan %66.8'inin Erkeklerden oluştuğu ve %25.7'sinin 15-20 yaş arasında, %25.3'ünün 21-30 yaş arasında, %23.8'inin 31-40 yaş arasında ve %25.3'ünün ise 41 yaş ve üzerinde oldukları tespit edilmiştir.

1. Kış Sporları Turizmi İle İlgili Beklentiler

Katılımcıların kış sporları turizminden olan beklentilerine ait veriler tablolar haline getirilerek yorumlanmıştır.

1.1. Sosyo-kültürel beklentiler

Katılımcıların kış sporları turizminin sosyo-kültürel beklenti alt boyutuna ilişkin frekans verileri tablo haline getirilerek yorumlanmıştır.

Kış sporları turizmi ile ilgili beklenti anketinin, Sosyo-kültürel boyutuna ilişkin yöre halkının beklentilerine ait frekans ve yüzdeleri tablo 2’de verilmiştir.

Buna göre; Erzurum kış sporları turizmi ile ilgili beklenti anketinin, Sosyo-kültürel boyutuna ilişkin yöre halkının beklentilerine ait frekans ve yüzdeleri incelendiğinde katılımcıların yaklaşık %75.78’i tamamen katılıyor veya katılıyor, %10.3’ü tamamen katılmıyor veya katılmıyor, %13.89’u ise kararsız olduğu görülmektedir.

Yöre halkının, anketin Sosyo-kültürel boyutuna ilişkin görüşleri ile ilgili önermelerin yüzde oranlarına bakıldığında da en yüksek katılım (%80.8) ile “Kış sporları turizmi geliştikçe yöre halkının kayağa ilgisi artacaktır” önermesinde olmuştur. En düşük katılımın ise yine %7.4 ile “Kış sporları turizmi, geliştikçe yöre halkının kayağa ilgisi artacaktır” önermesinde olduğu görülmüştür.

Kararsızlarda ise en yüksek %16.8 ile “Kış sporları turizmi, yöre halkının diğer spor dallarına ilgisini artıracaktır” en düşük %10.3 ile “Kış sporları turizmi, şehirdeki eğlence kültürünün değişmesine neden olacaktır”

ifadesi yer almıştır. Yöre halkının Erzurum kış sporları turizminin sosyo-kültürel boyutuna ilişkin genel görüşlerine baktığımızda genelde katılımcılar olumlu görüşte oldukları saptanmıştır.

1.2. Ekonomik beklentiler

Katılımcıların kış sporları turizminin ekonomik beklenti alt boyutuna ilişkin frekans verileri tablo haline getirilerek yorumlanmıştır. Kış sporları turizmi ile ilgili beklenti anketinin, ekonomik alandaki etkileri boyutuna ilişkin yöre halkının beklentilerine ait frekans ve yüzdeleri tablo 3’de verilmiştir.

Buna göre; Erzurum kış sporları turizmi ile ilgili beklenti anketinin, ekonomik alandaki etkileri boyutuna ilişkin yöre halkının beklentilerine ait frekans ve yüzdeleri incelendiğinde katılımcıların yaklaşık %70.21’i tamamen katılıyor veya katılıyor, %13’39’u tamamen katılmıyor veya katılmıyor, %16.4’ü ise kararsız olduğu görülmektedir.

Anketin, Ekonomik alandaki etkileri boyutuna ilişkin görüşler ile ilgili tüm önermelerin yüzde oranlarına bakıldığında en yüksek katılımın %79 ile “Erzurum kış sporları turizmi geliştikçe şehirde alışveriş merkezleri yapılmalıdır” önermesinde olduğu göze çarpmaktadır.

En düşük katılımın ise %9.3 ile “Kış sporları turizmi, gayrimenkul fiyatlarının yükselmesinde etkili olacaktır” önermesinde olduğu görülmüştür. Kararsızlarda ise en yüksek

%21.1 ile “Kayak merkezinde istihdam edilen personellerin ekonomik kazançları yeterli düzeydedir”, en düşük %11.2 ile “Erzurum kış sporları turizmi geliştikçe şehirde alışveriş merkezleri yapılmalıdır” ifadesi yer almıştır. Yöre halkının

Erzurum kış sporları turizminin ekonomik alandaki etkileri boyutuna ilişkin genel görüşlerine baktığımızda genelde katılımcıların olumlu görüşte oldukları görülmektedir.

Tablo 1. Örnek Bireylerin Özelliklerine Göre Dağılımları

Yöre halkına ait demografik özellikler		Sayı	Yüzde
Size Ait Ortalama Aylık Geliriniz?	750 YTL ve Altı	697	50.8
	751-1250 YTL Arası	339	24.7
	1251-2000 YTL Arası	276	20.1
	2001 YTL ve Üzeri	60	4.4
	TOPLAM %	1372	100
Mesleğiniz	Ev Hanımı	126	9.2
	Esnaf. Sanayici Tüccar	289	21.1
	Serbest Meslek	135	9.8
	Öğrenci	216	15.7
	Memur	358	26.1
	İşçi	248	18.1
	TOPLAM %	1372	100
Eğitim Düzeyiniz?	İlköğretim	214	15.6
	Lise ve Dengi Okullar	800	58.3
	Üniversite	282	20.6
	Yüksek Lisans ve Doktora	76	5.5
	TOPLAM %	1372	100
Doğum yeriniz?	Erzurum İli	1034	75.4
	Erzurum İli Dışı	338	24.6
	TOPLAM %	1372	100
Medeni Durumunuz?	Evli	772	56.3
	Bekâr	600	43.7
	TOPLAM %	1372	100
Cinsiyetiniz?	Kadın	456	33.2
	Erkek	916	66.8
	TOPLAM %	1372	100
Yaşınız?	15-20 Yaş Arası	352	25.7
	21-30 Yaş Arası	347	25.3
	31-40 Yaş Arası	326	23.8
	41 Yaş ve Üzeri	347	25.3
	TOPLAM %	1372	100

Tablo 2. Kış Sporları Turizmi İle İlgili Sosyo-Kültürel Boyutuna İlişkin Beklentilerine Göre Dağılımı

Yöre Halkının Kış Sporları Turizmi İle İlgili Sosyo-Kültürel Boyutuna İlişkin Beklentileri	Tamamen Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Tamamen Katlıyorum		Toplam Sayı	Toplam %
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Yöre halkı kış turizmi, için gelen turistlerin kültürel özelliklerinden etkilenecektir.	54	3.9	73	5.3	228	16.6	357	26.1	660	48.1	1372	100
Kış sporları turizmi, şehrin spor kültürünün gelişmesine katkı sağlayacaktır.	52	3.8	78	5.7	156	11.4	355	25.8	731	53.3	1372	100
Kış sporları turizmi, şehrin yaşam kalitesinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.	44	3.2	81	5.9	180	13.1	349	25.4	718	52.4	1372	100
Kış sporları turizmi, geliştikçe yöre halkının kayağa ilgisi artacaktır.	44	3.2	57	4.2	162	11.8	345	25.1	764	55.7	1372	100
Kış sporları turizmi, yöre halkının diğer spor dallarına ilgisini artıracaktır.	63	4.6	94	6.9	231	16.8	328	23.9	656	47.8	1372	100
Kış sporları turizmi, yöre halkının kış sporlarına ilgi duymasına neden olacaktır.	50	3.6	80	5.8	178	13.0	357	26.0	707	51.6	1372	100
Kış sporları turizmi, diğer spor dallarının gelişmesine katkı sağlayacaktır.	49	3.6	89	6.5	208	15.2	372	27.1	654	47.6	1372	100
Kış sporları turizmi, şehirdeki eğlence kültürünün değişmesine neden olacaktır.	53	3.9	94	6.9	142	10.3	362	26.3	721	52.6	1372	100
Erzurum kış sporları turizmi, yörenin eğitim-öğretim kalitesine katkı sağlayacaktır.	52	3.8	111	8.1	197	14.4	363	26.5	649	47.2	1372	100
Erzurum kış sporları turizmi geliştikçe, halkın giyim tarzı değişecektir.	80	5.8	118	8.6	223	16.3	330	24.1	621	45.2	1372	100
Toplam Yüzde	(3.94+6.39) %10.33				%13.89		(25.63+50.15) %75.78					

Tablo 3. Kış Sporları Turizminin Ekonomik Beklentilerine İlişkin Dağılımı

Yöre Halkının Kış Sporları Turizminin Ekonomik Etkileri Boyutuna İlişkin Beklentileri	Tamamen Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam Sayı	Toplam %
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Kayak merkezinde istihdam edilen personellerin ekonomik kazançları yeterli düzeydedir	78	5.7	117	8.5	290	21.1	297	21.6	590	43.1	1372	100
Otel müşterileri şehir esnafından yeteri kadar alışveriş yapmalıdır.	49	3.6	85	6.2	203	14.8	384	28.0	651	47.4	1372	100
Kayak merkezindeki oteller yöre halkına yeterli oranda istihdam sağlayacaktır.	47	3.4	85	6.2	239	17.4	320	23.4	681	49.6	1372	100
Erzurum kış sporları turizmi şehrin istihdam sorununa katkı sağlamalıdır.	75	5.5	70	5.1	179	13.0	341	24.9	707	51.5	1372	100
Kış turizmi, tarımsal alanda ekonomik katkı sağlayacaktır.	135	9.8	142	10.3	244	17.8	240	17.5	611	44.6	1372	100
Kış turizmi, hayvancılık alanda ekonomik katkı sağlayacaktır.	139	10.1	172	12.5	229	16.7	338	24.7	494	36.0	1372	100
Kış sporları turizmi, gayrimenkul fiyatların yükselmesinde etkili olacaktır.	64	4.7	63	4.6	247	18.0	343	25.0	655	47.7	1372	100
Kış sporları turizmi, yöredeki el sanatları ürünlerinin pazarlanmasına katkı sağlayacaktır.	47	3.4	101	7.4	200	14.6	376	27.4	648	47.2	1372	100
Kış sporları turizminin gelişmesi yörede sanayinin gelişmesine katkıda bulunacaktır.	82	6.0	96	7.0	260	19.0	346	25.2	588	42.8	1372	100
Kış sporları turizminin gelişmesi, tarım ürünlerinin ticaret hacmini artıracaktır.	88	6.4	128	9.3	240	17.5	367	26.8	549	40.0	1372	100
Kış turizmine gelen turistler tüm ihtiyaçlarını dağdaki otellerden temin etmektedirler.	82	6.0	127	9.3	157	11.4	383	27.9	623	45.4	1372	100
Erzurum kış sporları turizmi geliştikçe şehirde alışveriş merkezleri yapılmalıdır.	63	4.6	72	5.2	154	11.2	316	23.1	767	55.9	1372	100

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada, Erzurum kış sporları turizminde yöre halkının beklentileri ile ilgili konu başlığı altında; meslek, eğitim, cinsiyet, doğum yeri ve kış sporu yapma durumları değişkenlerine göre kış sporları turizminden olan sosyo-kültürel ve ekonomik beklentileri ile sonuçların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Çalışmanın sonucunda Erzurum kış sporları turizmi ile ilgili yöre halkının sosyo-kültürel ve ekonomik beklentileri değerlendirilmiştir. Buna göre bazı öneriler sunulmuştur.

Kış turizminin şehre ekonomik katkıları yöre halkı için çok önemlidir. Bunun için de kayak merkezi ile şehir arasındaki kopukluğun ortadan kaldırılması gerekir. Şehirde alışveriş merkezleri, eğlence merkezlerinin çoğaltılmasıyla birlikte şehir turları, yöresel el sanatlarının geliştirilmesi, kaplıca turları vb. aktiviteler yapılmalıdır.

Turizm yalnızca ekonomik bir olay olmayıp sosyal ve kültürel yönleri de olan toplumu ve sosyal yapıyı etkileyen bir harekettir. İnsanları birbirine daha da yaklaştıran turizm hareketleri gerek yerel halkın, gerekse turistlerin hayatına renk katar. Hayat tarzlarında, geleneklerde çeşitlilik yaratır. Genel anlamıyla turizm sosyo-kültürel yönlerini etkileyerek sanat, müzik, dans, edebiyat, dil, tarih ve yaşam tarzlarında farklı ve özgün tatlar sağlayabilir¹³.

Kış sporları turizminde çalıştırılan personelin tüm yıl boyunca istihdam

edilmesi için futbol takımlarının hazırlık sezonunu geçirecekleri ortam ve imkânlar oluşturulmalıdır.

Palandöken kayak merkezinin turizmde daha etkili olabilmesi için ulusal ve uluslar arası çeşitli festivaller de yapılabilir. Buna örnek olarak, Film festivalleri, Oltu taşı festivali ve buna benzer etkinlikler yapılabilir.

Turizm birçok alanda gelişim sağlayarak yaş ve cinsiyet yapısında değişikliğe neden olmuş, kadın erkek eşitliğinin yerleşmesine zemin hazırlamıştır. Bölgelerin kalkınmalarıyla birlikte kadınların iş hayatında yer almalarına turizmin büyük katkısı vardır. Ayrıca turistik bölgelerde yaşayanların eğitim seviyelerini artırıcı ve yabancı dillerini geliştirici yönde olumlu etkileri de vardır. Yapılan çalışmalarda özellikle kızların eğitim seviyelerinde ciddi artışlar gözlenmiştir².

Kış sezonu dâhilinde orta ve yüksek öğretime yönelik gençlik festivalleri bu etkinlikler arasında sayılabilir.

Yöre halkına; Kış sporları turizminin önemini ve yöreye kazandıracakları hakkında valilik, belediye, turizm il müdürlüğü, meslek odaları ve üniversite başta olmak üzere eğitim, seminer ve buna benzer faaliyetlerle bilinçlendirilme amaçlı bilgi paylaşımı yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- 1.Akat Ö. Turizm İşletmeciliği, Ekin Kitapevi, 1997. s,55, Bursa.
- 2.Boyacıoğlu ZE. Turizm Sektörünün Edirne İline Sosyo-Ekonomik Katkısı ve Yerli Halkın Turizme Yaklaşımı, Trakya Üniversitesi, 2002. S.B.E.,Danışman: Küçükaltan D.K., s,42, Edirne.
- 3.Crouch G.İ, Ritchie JRB. Tourism,Competitiveness and Societal Prosperity, Journal of Business Reseach, 1999.s,138.
- 4.Diamond J. Tourism's Role in Economic Development; the Case Reexamined, Economic Development and Culturel Change, 1977. 25(3), ss: 539,553.
- 5.Doxey GV. Causation Theory of Visitor-Resident Irritation: Methodology And Research Inference. Proceedings of The 6th Annual Conference of the Travel Research Association. San Diego, CA: Travel Research Association. 1975.
- 6.Erdoğan H. Ekonomik, Sosyal, Kültürel, Çevresel Yönleriyle Uluslararası Turizm, 1996. s, 227, Bursa.
- 7.Erzurum Ticaret Ve Sanayi Odası, Erzurum Ekonomik Durumu Raporu, 2005.Yayın No:2006-1,s,63, Erzurum.
- 8.Hampton DR, Summer CE, Webber RA. Organizational Behavior and the Practice of Management. 1982.
- 9.Karaküçük S. Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme, Gazi Kitapevi, 1999. ss: 194-196, Ankara.
- 10.Kozak N, Kozak A. M, Kozak M. Genel Turizm İlkeler – Kavramlar, Detay Yayıncılık, 2001. Ss: 21-24-77, Ankara.
- 11.Lim C. Review of International Tourism Demand Models, Annals of Tourism Research, 1997. 24(4), ss: 835-849.
- 12.Owens, RG. Organizational Behavior in Education (2nd Ed.). New Jersey: Prentice-Hall International Editions. 1981.
- 13.Özdemir M, Gürkan İM, Kıral. Turizm Hareketlerinin Sosyo-Ekonomik Yapıya Etkisi, Anatolia Araştırmaları Dergisi, 2000.Yıl 11, s,79, Ankara.
- 14.Rita P. Tourism in the European Union, International Journal of Contemporary Hospitality Management, 2000. Vol.12,issue 7,435.
- 15.Reichal A, Uriely N, İsraili A. Local Versus Peripheral Resident Attitudes Toward Tourism Development, Firs Tourism Congres of Mediterranean Coountries, Akdeniz Universty, 2002. 17-21 April ss:120-132.Antalya.
- 16.Tutar E. Türkiye'de Turizm Sektörünün Gelişimi, 1990. Anadolu Üniversitesi, İ.İ.B.F. Yıllığı s,126, Afyon.
- 17.Ülker İ. Dağlarımız, 2006. TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, s,223, Ankara.